

LJN: BM7394, Rechtbank Roermond , AWB 10/715

Datum uitspraak: 10-06-2010

Voorlopige voorziening

Inhoud:

De door verzoeker aangekondigde demonstratie is als een betoging in de zin van artikel 9, eerste lid, van de Grondwet aan te merken. Dat brengt met zich mee dat een betoging slechts in uitzonderlijke situaties preventief mag worden verboden. Verweerder behoort de nodige politiebescherming te bieden teneinde de demonstratie doorgang te kunnen doen vinden. Dit leidt eerst dan uitzondering indien er een situatie van bestuurlijke overmacht dreigt te ontstaan. Daarvan is sprake als een betoging naar redelijke verwachting gepaard zal gaan met wanordelijkheden op zodanige schaal dat er niet voldoende politie ingezet kan worden om daaraan het hoofd te bieden. Van belang is of verweerder zich voldoende heeft ingespannen om een vreedzaam verloop van de demonstratie mogelijk te maken. Nu het hier gaat om de uitoefening van een grondrecht mag daarbij een grotere inspanning van verweerder worden verwacht. De voorzieningenrechter is van oordeel dat verweerder onvoldoende concreet heeft aangetoond dat de verwachte wanordelijkheden vanwege het niet kunnen leveren van voldoende politiecapaciteit zullen leiden tot een situatie van bestuurlijke overmacht. Dit leidt er toe dat het verbod geen stand kan houden. Nu binnen de aangekondigde route een straatfeest plaatsvindt, bepaalt de voorzieningenrechter dat de demonstratie plaatsvindt op een alternatieve route.

RECHTBANK ROERMOND

Sector bestuursrecht

Procedurenummer: AWB 10 / 715

Uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank als bedoeld in artikel 8:84 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)

inzake

[verzoeker] te [plaatsnaam], verzoeker,

tegen

de Burgemeester van de gemeente Venlo, verweerder.

1. Procesverloop

1.1. Bij besluit van 2 juni 2010 heeft verweerder de door verzoeker voor 12 juni 2010 aangekondigde demonstratie verboden.

1.2. Tegen dit besluit is door verzoeker bij schrijven van 4 juni 2010 een bezwaarschrift op

grond van de Awb ingediend bij verweerder. Tevens heeft verzoeker zich tot de rechtbank gewend met het verzoek ter zake een voorlopige voorziening te treffen ex artikel 8:81 van de Awb.

1.3. De door verweerder ter uitvoering van artikel 8:83 van de Awb ingezonden stukken zijn in afschrift aan verzoeker gezonden.

1.4. Het verzoek is behandeld ter zitting van 10 juni 2010, waar verzoeker in persoon is verschenen. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door J.M.G. Vincken, R.P.J. Gräeve (chef politie regio Limburg-Noord), R.J.H. Knorr, S.C.M. Doma en S.H.H. Helsen.

2. Overwegingen

2.1. In artikel 8:81 van de Awb is bepaald dat, indien tegen een besluit bij de rechtbank beroep is ingesteld dan wel, voorafgaand aan een mogelijk beroep bij de rechtbank, bezwaar is gemaakt, de voorzieningenrechter van de rechtbank die bevoegd is of kan worden in de hoofdzaak op verzoek een voorlopige voorziening kan treffen, indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist.

2.2. Tot het treffen van een voorziening zal in het algemeen slechts aanleiding bestaan, indien op grond van de beschikbare gegevens moet worden geoordeeld, dat zonder die voorziening het voor verzoeker uit het bestreden besluit voortkomend nadeel onevenredig is in verhouding tot het met dat besluit te dienen belang. Daarbij gaat het om een afweging van de belangen van de indiener van het verzoek bij een onverwijlde voorziening tegen de belangen die zijn gemoeid met onmiddellijke uitvoering van het besluit. Voor zover deze toetsing een beoordeling van de hoofdzaak meebrengt, is dat oordeel voorlopig van aard en niet bindend in de bodemprocedure.

2.3. De vereiste spoed staat, nu de demonstratie is gepland op zaterdag 12 juni 2010, voldoende vast.

2.4. Verzoeker heeft op 10 mei 2010 aan de burgemeester kennis gegeven dat hij op zaterdag 12 juni 2010 van 13.00 uur tot 17.00 uur een demonstratie zal houden voor de Nederlandse Volksunie (NVU) te Venlo onder het motto “Geen miljardensteun aan EU-fraudeurs! Nee tegen de EU dictatuur uit Brussel!”.

2.5. Volgens de kennisgeving zal het Stationsplein het start- en eindpunt zijn. De route loopt via de Kaldenkerkerweg, Maagdenbergerweg, Groenveldsingel, Laaghuissingel, Karel van Egmondstraat, Herog Reinoudsingel, Groenveldsingel, Maagdenbergweg en Kaldenkerkerweg. Er zullen ongeveer 300 personen aan de demonstratie deelnemen. De demonstratie zal plaatsvinden met behulp van spandoeken, trommels, vlaggen, megafoons en een geluidswagen. Op het Stationsplein en de Karel van Egmondstraat zullen toespraken worden gehouden.

2.6. Verweerder heeft op 21 mei 2010 aan verzoeker zijn voornemen kenbaar gemaakt de demonstratie te verbieden. Verzoeker heeft op 27 mei 2010 gebruik gemaakt van de gelegenheid zijn zienswijze hierover te geven.

2.7. Bij het bestreden besluit heeft verweerder de demonstratie verboden. Volgens verweerder is reeds maanden geleden een straatfeest vergund op de Burgemeester Houbenstraat, een straat die ligt binnen de straten van de aangegeven route. Er zullen tijdens dit straatfeest kinderen aanwezig zijn. De aanwezigheid van tegendemonstranten en politie/ME is hierbij ondenkbaar. De door verzoeker opgegeven alternatieve route is door de politie afgekeurd, aangezien deze route veel te dicht in de buurt van het straatfeest komt. Aan deze alternatieve route liggen diverse straten die op de Burgemeester Houbenstraat uitkomen. Ook bevat deze route veel uithoeken die tegendemonstranten kunnen gebruiken om, van daaruit de NVU-demonstratie te verhinderen dan wel te verstoren. Ook zijn bepaalde gedeeltes van deze route te smal en daardoor zeer moeilijk te beveiligen door de politie. De vorige demonstratie van de NVU in Venlo op 26 september 2009 is zeer grimmig verlopen en heeft een zeer grote inzet van de politiemacht gevergd. Die demonstratie heeft voor veel wanordelijkheden gezorgd. Voor nieuwe wanordelijkheden op deze route valt dan ook zeer te vrezen op 12 juni 2010, aldus verweerder

Volgens verweerder kan de politie Limburg-Noord de benodigde capaciteit in de maanden juni en juli, midden in het evenementenseizoen, niet leveren. Een demonstratie in het najaar is veel beter planbaar, beheersbaar en onder verantwoorde omstandigheden voor te bereiden. Een gelegenheid tot demonstratie in de maand oktober of november kan als alternatief bespreekbaar worden gemaakt.

De regiopolitie beschikt over uiteenlopende aanwijzingen, aldus verweerder, dat het doorgaan van de demonstratie zal leiden tot een grote opkomst van demonstranten en tegendemonstranten, waarbij het risico op geweldadige confrontaties groot is. Verweerder acht de vrees dat deze demonstratie, zonder de vereiste politie-inzet gepaard zal gaan met ernstige wanordelijkheden reëel. De oproepen op diverse sites op internet om op 12 juni 2010 naar Venlo te komen ondersteunen deze aanwijzingen, aldus verweerder.

2.8. Verzoeker heeft, onder verwijzing naar jurisprudentie, daartegen aangevoerd dat de NVU-demonstraties altijd vreedzaam zijn verlopen. Verzoeker heeft zich altijd vreedzaam en constructief opgesteld. Wanordelijkheden van zijn zijde zijn dan ook niet te verwachten en dat is bij vorige demonstraties ook niet gebeurd. De wanordelijkheden komen van antifascisten die het als hun taak zien om NVU-demonstraties te verstoren. Verzoeker was niet op de hoogte van het straatfeest of andere evenementen in Venlo. Hij heeft een alternatieve route voorgesteld om het straatfeest te ontzien. Verzoeker houdt daarbij vast aan de datum en de locatie omdat het thema nu belangrijk is om onder de aandacht te brengen van de media en het publiek en omdat het thans speelt in de politiek. Bespreking van een andere alternatieve route heeft geen zin omdat verzoeker het geen optie vindt om op (lege) industrieterreinen te demonstreren. Verzoeker heeft verweerder geadviseerd om een noodbevel uit te vaardigen om de demonstratie zo goed mogelijk te laten verlopen.

2.9. De voorzieningenrechter staat voor de beoordeling van de vraag of het besluit waarbij de burgemeester de betoging heeft verboden zich verdraagt met het in de Grondwet verankerde recht op betoging als nader geregeld in de Wet openbare manifestaties (hierna: Wom).

2.10. De voorzieningenrechter overweegt daartoe als volgt.

2.11. In artikel 9, eerste lid, van de Grondwet wordt het recht tot vergadering en betoging erkend, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. Ingevolge het tweede lid van deze bepaling kan de wet regels stellen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Ingevolge artikel 2 van de Wom kunnen bevoegdheden tot beperking van het recht op betoging slechts worden aangewend ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Ingevolge artikel 5, eerste lid, van de op artikel 9, tweede lid, van de Grondwet gebaseerde Wom kan de burgemeester voorschriften en beperkingen stellen of een verbod geven naar aanleiding van een kennisgeving van een betoging op een openbare plaats. Ingevolge artikel 5, tweede lid, aanhef en onder c, van de Wom kan een verbod slechts worden gegeven indien een van de in artikel 2 genoemde belangen dat vordert.

2.12. De voorzieningenrechter stelt vast dat de door verzoeker aangekondigde demonstratie als een betoging in de zin van artikel 9, eerste lid, van de Grondwet is aan te merken. In de Wom is de bevoegdheid van de burgemeester opgenomen om met het oog op een aangekondigde demonstratie daaraan voorschriften en beperkingen te stellen dan wel de demonstratie te verbieden. Dat wettelijk kader brengt met zich dat een betoging slechts in uitzonderlijke situaties preventief mag worden verboden. De Memorie van Toelichting bij artikel 5 van de Wom vermeldt dat een manifestatie slechts in dwingende situaties preventief mag worden verboden. Er dienen zwaarwegende omstandigheden te zijn die een beperking van het recht op betoging rechtvaardigen.

2.13. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter kan een verbod van het recht om te demonstreren niet slechts worden gerechtvaardigd door te stellen dat de vrees voor wanordelijkheden bestaat. Het ligt op de weg van verweerder aannemelijk te maken dat deze subjectieve vrees ook naar objectieve maatstaven gerechtvaardigd is.

2.14. Uitgangspunt dient te zijn dat de burgemeester de betoging van verzoeker - die, volgens verzoeker, doorgaans in overeenstemming met de voorschriften verloopt - de nodige politiebescherming behoort te bieden teneinde de demonstratie doorgang te kunnen doen vinden. Dit uitgangspunt leidt eerst dan uitzondering indien er een situatie van bestuurlijke overmacht dreigt te ontstaan. Daarvan is sprake als een betoging naar redelijke verwachting gepaard zal gaan met wanordelijkheden op zodanige schaal dat er niet voldoende politie ingezet kan worden om daaraan het hoofd te bieden. De burgemeester zal in geval hij een betoging verbiedt moeten aantonen dat hij zich in voldoende mate heeft ingespannen bij de uitvoering van de op hem rustende verplichting om te onderzoeken of door het treffen van passende maatregelen, dan wel het stellen van voorschriften en/of beperkingen, een vreedzaam verloop van de aangekondigde demonstratie mogelijk is.

2.15. Van belang is, gelet op het vorenstaande, of verweerder zich voldoende heeft ingespannen om een vreedzaam verloop van de demonstratie mogelijk te maken. Met name is van belang of voldoende politie kan worden ingezet. Nu het hier gaat om de uitoefening van een grondrecht mag daarbij een grotere inspanning van de zijde van verweerder verwacht worden.

2.16. Verweerder heeft zich op het standpunt gesteld dat de politie Limburg-Noord de benodigde capaciteit in de maanden juni en juli, midden in het evenementenseizoen, niet kan leveren. Dat standpunt wordt door de voorzieningenrechter niet gedeeld. Immers ter zitting heeft de chef politie regio Limburg-Noord desgevraagd verklaard als het moet in principe in staat te zijn om de benodigde capaciteit voor de demonstratie te kunnen leveren. Derhalve moet worden gezegd dat verweerder aan zijn inspanningsverplichting op dit punt niet dan wel onvoldoende gevolg heeft gegeven.

2.17. Gelet op het vorenstaande is de voorzieningenrechter van oordeel dat verweerder onvoldoende concreet heeft aangetoond dat de verwachte wanordelijkheden vanwege het niet kunnen leveren van voldoende politiecapaciteit zullen leiden tot een situatie van bestuurlijke overmacht. Dit leidt ertoe dat het verbod geen stand kan houden.

2.18. In aanmerking moet wél worden genomen dat in de Burgemeester Houbenstraat een straatfeest wordt georganiseerd. Met verweerder deelt de voorzieningenrechter het standpunt dat dit straatfeest niet kan en mag worden verstoord door de demonstratie van verzoeker en eventuele tegendemonstraties. Dat betekent dat noch de aangekondigde route noch het nadien aangedragen alternatief geschikt is.

Ter zitting is nog een alternatief aan de orde gesteld: een route die verder van de Burgemeester Houbenstraat is gelegen. Tevens is ter zitting gebleken dat verweerder niet bereid is om op een dergelijke korte termijn te bezien of deze route geschikt is. De voorzieningenrechter overweegt hieromtrent dat niet duidelijk is geworden waarom verweerder niet eerder initiatief heeft genomen om met verzoeker meerdere alternatieven te bespreken. Dat had, zo oordeelt de voorzieningenrechter, in de rede gelegen in het kader van de door verweerder te verrichten inspanningsverplichting.

2.19. In het voorgaande ziet de voorzieningenrechter aanleiding tot het treffen van een voorlopige voorziening. Die voorziening zal evenwel niet inhouden dat het verzoeker wordt toegestaan om te demonstreren op de route zoals door hem is aangegeven in de kennisgeving van 10 mei 2010. Daarvoor acht de voorzieningenrechter de belangen van het te houden straatfeest op de, binnen de straten van de aangegeven route gelegen, Burgemeester Houbenstraat te groot als ook het risico voor de deelnemers aan dat straatfeest te hoog.

2.20. Ter zitting zijn door partijen een aantal alternatieve routes besproken, waaronder het onder 2.18 vermelde alternatief. Die alternatieve route betreft: Stationsplein, Kaldenkerkerweg, Casinoweg, Leutherweg, Maagdenbergweg, Kaldenkerkerweg, Stationsplein. Verweerder heeft deze alternatieve route afgewezen omdat de tijd van voorbereiding, met name het regelen van (alternatieve) verkeersbewegingen, te kort is. Dit standpunt wordt door de voorzieningenrechter niet gevolgd. Immers, zoals hiervoor reeds is overwogen, rust op verweerder in gevallen zoals de onderhavige een grotere inspanningsverplichting. Verweerdens standpunt inzake de korte voorbereidingstijd komt met die verplichting in strijd. De voorzieningenrechter heeft daarbij in aanmerking genomen dat een essentieel gedeelte van de alternatieve route, te weten het Stationsplein, een gedeelte van de Kaldenkerkerweg en de Maagdenbergweg, ook al in de oorspronkelijke route was opgenomen. De voorzieningenrechter heeft tevens in aanmerking genomen dat, zoals uit het voorgaande blijkt, van de zijde van de politie de benodigde capaciteit kan worden geleverd. De voorzieningenrechter is dan ook van oordeel dat de demonstratie op deze alternatieve route kan worden gehouden.

2.21. De voorzieningenrechter acht geen termen aanwezig een proceskostenveroordeling uit te spreken, nu er geen sprake is van rechtskundige bijstand. Wel zal de voorzieningenrechter bepalen dat het door verzoeker betaalde griffierecht ten bedrage van € 150,00 door verweerder aan verzoeker dient te worden vergoed.

2.22. Beslist wordt als volgt.

3. Beslissing

De voorzieningenrechter:

wijst het verzoek om een voorlopige voorziening toe;

schorst het bestreden besluit;

bepaalt dat de demonstratie mag plaatsvinden op zaterdag 12 juni 2010 van 13.00 uur tot 17.00 uur langs de volgende route: Stationsplein, Kaldenkerkerweg, Casinoweg, Leutherweg, Maagdenbergweg, Kaldenkerkerweg, Stationsplein.

bepaalt dat verweerder aan verzoeker het door of namens deze betaalde griffierecht ten bedrage van € 150,00 volledig vergoedt.

Aldus gedaan door mr. A.W.P. Letschert in tegenwoordigheid van L.M.W. Ottenheim als griffier en in het openbaar uitgesproken op 10 juni 2010.

w.g. L.M.W. Ottenheim,
griffier w.g. mr. A.W.P. Letschert,
voorzieningenrechter

Voor eensluidend afschrift:
de griffier,

verzonden op: 10 juni 2010

Tegen deze uitspraak staat geen rechtsmiddel open.